

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD
YÖNETİM KURULU BAŞKANI
TUNCAY ÖZİLHAN'IN
YÜKSEK İSTİŞARE KONSEYİ
KONUŞMASI

12 Aralık 2003
Ankara

TUSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 80050 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad.No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel: 13,Avenue Gaulois, des 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 USA

Tel: (90-212)249 19 29
Tel: (90-312)468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70

Fax:(90-212) 249 13 50
Fax:(90-312)428 86 76
Fax:(32-2) 736 39 93
Fax: (1-202) 776 77 71

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.org

web sitesi: www.tusiad.org

Sayın Başkan, saygıdeğer konuklar, değerli üyeler, değerli basın mensupları,

TÜSİAD Yönetim Kurulu adına sizleri saygıyla selamlıyorum. Hepimizi derinden etkileyen o günleri yeniden hatırlatmak istemiyorum ama, İstanbul'daki korkunç saldırılarda hayatını kaybedenler, yüreğimizde zor iyileşecek derin yaralar bıraktı. Kayıplarımızın acılı ailelerine bir kez daha sabır diliyor, yaralılara acil şifalar temennisinde bulunuyorum.

Yaşadıklarımız, Türkiye'yi yolundan çevirmek isteyenlerin oyunlarını bozmak için var gücümüzle çalışmamız gerektiğini ortaya koyuyor. Bunu üç temel alanda ayağımızı yere sağlam basarak yapabiliriz: Ekonomi, demokrasiyle birlikte siyasi istikrar ve uluslararası ilişkiler...

Sondan, yani uluslararası ilişkilerimizden başlayalım: Türkiye, geleceğinin Avrupa'da olduğuna 40 yıl önce karar verdi. Ortaklık anlaşmasına istinaden, Avrupa Birliği ile Gümrük Birliği'ni gerçekleştirdi. Üye adaylığının kabul edilmesinin ardından, Kopenhag kriterlerinin karşılanması için zorlu bir mücadele vererek, üyelik müzakerelerinin başlatılmasının eşiğine kadar geldi.

Bütün bu süreç, Avrupa ile Türkiye arasında ekonomik ve siyasi bakımdan çok güçlü bağlar oluşmasına yol açtı. Kim ne derse desin, Türkiye, günbegün, Avrupa'nın bir parçası haline geldi. Bugün artık nihayet, Batı dünyasındaki bazı unsurlar, bu parçanın Avrupa'dan koparılmasının dünyanın bu cenahında yaratabileceği büyük kanamayı, Türkiye'deki istikrarsızlığın tüm dünyanın istikrarını olumsuz etkileyebileceğini görmeye başladılar.

Böyle bir gelişmenin bize nelere mal olacağına acaba biz yeterince farkında mıyız?

Bu soruya ne yazık ki hayır diye cevap vermek zorundayım. Türkiye'deki AB karşıtları, Avrupa ile bağlarını kesen bir Türkiye'nin her türlü olumsuz dış etkiye, kışkırtma ve yönlendirmeye açık bir istikrarsızlık kaynağı haline geleceğini düşünmüyorlar.

Ayrıca, gerçekleri çarpıtarak, Avrupa Birliği'ni, üye ülkelerin bağımsızlıklarını ortadan kaldıran bir yapı olarak sunuyorlar. Oysa ABD'nin Irak'a müdahalesi gibi dünya dengelerini temelinden sarsan bir olayda bile Avrupa Birliği üyesi ülkeler, ABD yanlıları, ABD karşıtları ve tarafsızlar olarak üç ayrı gruba bölündüler. Savunma, dış politika ve güvenlik konularında her ülke kendi tavrını belirliyor ve sürdürüyor.

Avrupa Birliği'ni oluşturan asıl temel, piyasa ekonomisinin kurallarına sıkı sıkıya bağlılık, hukuk devletinin egemenliği konusunda tavizsiz bir tutum, demokrasi ve insan hakları alanlarında sağlam bir gelenek, kamu hizmetleri ve yurttaşın devlet karşısındaki hakları gibi alanlarda yerleşik kurallar, bireysel ve bölgesel eşitsizlikleri dengelemeye yönelik politikalarıdır.

Meseleye bu perspektiften yaklaşıncı, AB üyeliğinden vazgeçmenin neden Türkiye'nin Batılılaşma, modernleşme ülküsünün sonu olacağını, bu ülküyü terkeden bir Türkiye'nin nasıl bir toplumsal yapıya doğru devrileceğini daha iyi kavrayabiliriz.

Avrupa Birliği'ne tam üyelik yolunda ilerlemek birinci öncelik olarak konmadır. Başta Kıbrıs meselesi olmak üzere, tüm uluslararası ilişkilere bu pencereden bakılmalıdır. Türkiye, Kıbrıs meselesine kendi gelecek projelerinden hareket eden optimum bir çözüm

arayışı ile yaklaşmalıdır. Bizim gelecek projemiz Avrupa Birliği üyeliği olduğuna göre gözümüzü bu hedeften ayırmamalı, politikalarımızı bu yolun gereklerini yerine getirme ekseninde belirlemeliyiz. Türkiye AB trenini iki kez kaçırdı. Bu kez de kaçıracaksa, bunun vebalini kimlerin üstlenmeye hazır olduğunu bilmek toplumun hakkıdır.

Sayın konuklar, değerli üyeler

Ayağımızı yere sağlam basmamız gereken ikinci alan, siyasi istikrar ve demokrasidir. İstanbul'daki terör saldırılarının ardından, tüm Batı dünyası ağız birliği ederek, "model ülke" yaklaşımını bir kez daha ortaya attılar. Burada kastedilen, Türkiye'nin, demokratik yönetim prensiplerini benimsemiş, batı değerlerinin egemen olduğu bir çizgi içinde gelişen modern, laik bir ülke olmasıdır.

Elbette bu yaklaşım, Türkiye'nin arzu ettiği ve olumlu bulduğu bir yaklaşımdır. Ancak, bize atfedilen bu özelliğin gerçekten bir işimize yaraması için, içinin her gün yeniden doldurulması gerekmektedir.

Bu çerçevede en önemli faktör, islami değerler, laiklik ve demokrasinin gerçekten bağdaştırılmasıdır. Oysa bu alan her gün yeniden bir çatışma alanı olarak öne çıkmaktadır. Türkiye'nin gerçekten AB yolunda ilerlemesi isteniyorsa, bu çatışmalı alanda atılacak her adımda, Batı demokrasilerinin normlarını benimsenmek zorundadır.

Her zaman söylediğimiz gibi, Türkiye'nin yapay gündem maddelerinden kaynaklanan çatışmalara ve bunların doğuracağı siyasi istikrarsızlığa tahammülü yoktur. Ülkenin gerçek gündemini bir kenara bırakıp gerginlik yaratacak alanlara, üzerinde toplumsal uzlaşma sağlanamamış, iyi çalışılmamış projelere öncelik vermenin kimseye yararı olmayacaktır.

Öte yanda, demokrasi karşıtlığını açık ya da gizli bayrak edinmiş bazı kesimlerin, terör saldırılarını bahane ederek, demokrasinin mevcut kazanımlarının geri alınması gerektiğini savunması da asla tasvip edilemez.

Türkiye'nin model ülke olmasının iki temel unsurundan biri olan demokrasiyi, fırsatçı bir yaklaşımla geriletmeye çalışanların, bu çabaları olsa olsa uluslararası terörizmin işine yarayacaktır.

Türkiye'de siyasi istikrarı sağlayacak olanın, demokrasinin alabildiğine geliştirilmesi, uzlaşma kültürünün yerleştirilmesi ve yalnızca ülkenin gerçek gündemi üzerinde siyaset yapılması olduğu açıktır.

Bu çerçevede sağlanacak siyasi istikrarın, ekonomide istikrarın sağlanmasına da büyük katkısının olacağı aşıkardır. Bu önemli bir nokta, çünkü ayağımızı sağlam basmamız gereken üçüncü temel alanı da ekonomi oluşturuyor.

Türkiye ekonomisi, konjonktürel gelişmelerin etkisiyle 2003 yılını ılımlı bir ekonomik iyileşme ortamı içinde geçirdi. Konjonktürel etkiden söz etmemiz, hükümetin enflasyon, faiz dışı fazla, büyüme gibi hedefleri tutturma konusunda gösterdiği gayreti takdir etmediğimiz anlamına gelmiyor. Burada yapmaya çalıştığımız, ekonominin yapısal sorunlarının çözümündeki yavaşlığın, kazanımların kalıcılığını tehlikeye düşüreceğine dikkat çekmek.

Bu açıdan 2003 yılında en kötü performans gösterilen alanın özelleştirmeler olduğunu tereddütsüz söyleyebiliriz. Hükümetin özelleştirmeye inancı olduğunu teslim ediyoruz. Ama bu alanı iyi yönetemediğini söylemek zorundayız.

Özelleştirmelerde tek kriterin fiyat olmadığını dünya alem biliyor. Alıcının sağlayacağı yeni teknoloji, yapacağı ek yatırımlar için ülkeye getireceği kaynaklar, özelleştirilecek kuruluşun faaliyet gösterdiği piyasalardaki ve dünya özelleştirme piyasasındaki gelişmeler fiyatın belirlenmesine etki yapacak önemli faktörlerdir. Bunları dikkate almak yerine, kamuoyundaki spekülasyon fiyat değerlendirmelerini dikkate almak, sürecin iyi yönetilemediğinin en belirgin işareti sayılmalıdır.

Öte tarafta, en önemli yapısal reformlardan biri olan ve on yıllardır ertelenen kamu reformunda da hükümetin istekli olduğuna ve başlangıç perspektifini doğru oturttuğuna inanıyoruz. “Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı”nda, hükümetin, sonuç odaklı, vatandaş odaklı hizmet anlayışını ve şeffaflığı, katılımcılığı, etkinliği, insan haklarına saygıyı esas alması son derece yerindedir.

Merkezi idare ile mahalli idareler arasında yetki ve görev paylaşımında, merkezi idarenin stratejik düzeyde etkinliği artırılırken, mahalli idarelerin operasyonel düzeyde esnekliğinin artırılması ve kaynaklarının genişletilmesinin öngörülmesi de, yerel yönetim reformunun yolunu açmaktadır. Ancak, kapsamlı bir kamu reformu gündeme getirilirken, dikkate alınması gereken bazı önemli noktalar bulunmaktadır:

1) Kamu yönetimi alanında gerçekleştirilmek istenilen reformların, diğer reformlarla uyum içinde ele alınması gereklidir. Bu nedenle, Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı ile yakından ilişkili diğer mevzuat değişikliklerinin de hazırlanarak reformun bütünü üzerinde tartışma yapılması gereklidir.

2) Hizmette boşluk doğmaması için, yeni görev, yetki ve sorumluluklarla donatılacak il özel idareleri ile belediyelerin, gerekli idari ve teknik kapasiteye sahip olduklarından emin olmak gerekir. Bu, bir yandan, kurumsal kapasitelerin geliştirilmesini gerektirir. Öte yandan da yetki, kaynak ve sorumluluk paylaşımına ilişkin hükümler arasında bir öncelik sıralamasına ve kademelendirmeye gitmeyi zorunlu kılar.

3) Milli Eğitim Bakanlığı'nın taşra teşkilatının il özel idaresine devri, bu idarenin o ilde hangi tür okulların açılacağına, hangi okullara ne kadar kaynak ayrılacağına ve öğretmen istihdamına karar vermesi, örgütlenme açısından sorun doğurabilecektir. Bu nedenle, bu uygulamanın yukarıda bahsedilen öncelik ve kademe tespiti çerçevesinde geriye bırakılması yerinde olacaktır.

4) Tasarının denetim ile ilgili hükümlerinde, birçok denetim Sayıştay'a bırakılmakta, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'nun (BYDK) ve teftiş kurullarının kaldırılacağı belirtilmektedir. Sayıştay'ın etkin bir denetim yapabilecek kurumsal kapasiteye ulaşması hemen mümkün olamayacaktır. Bu nedenle, burada da belli bir geçiş dönemine ihtiyaç vardır. Unutulmamalıdır ki, kamu hizmetlerinde rasyonellik, etkinlik ve verimlilik sağlamak için tüm ülkeyi çürüten, kaynaklarımızı heba eden, yabancı sermayeyi caydıran yolsuzlukların önüne geçilmesi şarttır. TÜSİAD hükümetin bu yöndeki tüm çabalarını sonuna kadar destekleyecektir.

5) Stratejik planlama ve performans yönetimi konusunda geniş ve kapsamlı eğitim ve hazırlık çalışmaları gerekeceğinden, buna ilişkin düzenlemelerde önceliğin hangi alan, kurum ve konulara verileceği de değerlendirilmelidir.

6) Hükümet, reformun gerekçesi ve hedefleri konusunda kamuoyunu yaygın şekilde bilgilendirmeli, ikna etmeli, değişik toplum kesimlerinin reform ile ilgili arayış ve tartışmalara mümkün olan en geniş şekilde katılımını sağlanmalıdır.

Bütün bu eleştirilerimiz, reformdan vazgeçilmesini veya ertelenmesini istediğimiz biçimde algılanmamalıdır. TÜSİAD Kamu Reformu'nun gerekliliğine sonuna kadar inanmaktadır ve uygulamada baştan giderilebilecek pürüzler için şimdiden tedbir alınmasını önermektedir.

Türkiye'nin çok önemli bir başka konusu da istihdamdır. Yatırım ortamının iyileştirilmesi çalışmalarının, bu alandaki sorunlarımıza çözüm getirmesi beklenirken, üst kademedeki koordinasyon eksikliği, bürokraside iç uzlaşmanın sağlanamaması bizi havanda su dövme noktasına getirmiş bulunmaktadır.

İstihdamla yakından ilgili bir başka konu da vergi reformudur. TÜSİAD uzun süredir, Türkiye'de kayıt dışının kayıt altına alınmasıyla sağlanacak vergi geliş artışının, istihdamı teşvik edecek biçimde vergi oranlarının düşürülmesi için kullanılmasını ve bu yolla yatırımların teşvikini savunmaktadır. Bunun dünya üzerinde çok sayıda uygulaması bulunmasına rağmen, Türkiye kayıt dışını kontrol altına almayı başaramadığı için ikinci adımı da atamamakta ve yatırımları teşvik edecek bir vergi yapısına geçememektedir.

Değerli üyeler,

Ekonomide 2003 yılında sağlanan nisbi iyileşmenin bizi rehavete sevk etmemesi gerektiğinin altını bir kez daha kuvvetle çizmek istiyorum. Bu çizginin devam etmesi baştan beri dile getirmeye çalıştığımız üç temel alanda hükümetin göstereceği kararlılığa bağlıdır: 1) AB ve Kıbrıs başta olmak üzere, uluslararası ilişkilerin Türkiye'yi rotasından çıkarmadan ve başarıyla yönetilmesi, 2) İç siyasetin çatışma ortamından uzak tutularak uzlaşma üzerine inşa edilmesi ve 3) Başta yapısal önlemler olmak üzere, ekonominin temel politika gereklerinin zamanında yerine getirilmesi...

2004'ün her bakımdan zorlu bir yıl olacağı ortada. İçerde ve dışarda bu zorlukların üstesinden gelebilmek için, hükümetin tam bir işbirliği ve katılım anlayışı içinde hareket etmesi gerekecektir. TÜSİAD olarak bu yönde gelecek her türlü talebe tüm gücümüzle katkı vereceğimizi belirtmek isterim.

Beni sabırla dinlediğiniz için teşekkür eder, hepinizi bir kez daha saygıyla selamlarım.